

Invandring i Sverige – så ligger landet

**NY
BYGGAR
LANDET
SVERIGE⁺**

Invandring i Sverige – så ligger landet

Innehåll

Förord	Nybyggjarlandet Sverige	3
	<i>av Michael Arthursson</i>	
Invandring i Sverige – så ligger landet		7
	Var sjunde svensk är invandrare.....	8
	Kommuner avfolkas utan invandring.....	9
	Fler invandrare kommer för arbete till Sverige	10
	Invandringens betydelse för välfärden.....	11
	Högre andel invandrare är företagare	12
	Sysselsättning bland invandrare.....	14
	Mer positiv inställning till invandring.....	16
Läs mer		18

Förord

Nybyggarlandet Sverige

Temat för centerstämman i Åre är Nybyggarlandet Sverige. Detta begrepp täcker in mycket av vår syn på samhället och framtiden. En utgångspunkt för hur Sverige kan utvecklas.

Centerpartiet vill ha nybyggaranda i hela landet – från Treriksroset till Smygehamn för att klara klimatutmaningarna. Vi tror stenhårt på att initiativkraft och entreprenörskap är grunden för jobb och välfärd i framtiden.

Vad är Nybyggarlandet?

Visionen om Sverige som ett attraktivt Nybyggarland står också för något mer. Ett öppet Sverige dit människor från olika länder kan komma för att arbeta och bygga sin framtid.

Konkret innebär det förändringar på flera områden.

Sverige behöver *ökad arbetskraftsinvandring*. Från 1970 fram till för några år sedan upphörde i princip all arbetskraftsinvandring till Sverige. Detta har i hög grad präglat vår gemensamma syn på invandring och tyvärr bidragit till ett ensidigt problemfokus. Alliansregeringen har sedan ett par år öppnat dörren för arbetskraftsinvandring från personer utanför EU, vilket är ett steg i rätt riktning.

Vårt land behöver bli mer *attraktivt*. Sveriges välstånd och välfärd bygger till stor del på vår öppenhet mot omvärlden. Det är inte självklart att människor vill söka sig till ett kallt, tidvis mycket mörkt land uppe i norr med långa avstånd och höga skatter.

”Vi behöver utveckla politiken för att få fler studenter, företag, företagare och människor som vill arbeta att söka sig till Sverige”

Vi behöver utveckla politiken, för att få fler studenter, företag, företagare och människor som vill arbeta, att söka sig till Sverige.

Vi behöver göra upp med *den gamla integrationspolitiken*. I många år har politiken utgått från att myndigheterna ska skapa särlösningar för alla invandrare. Ambitionerna att integrera vissa grupper har i hög grad misslyckats. Det tar generellt mycket lång tid för invandrare att komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Varför Nybyggarlandet?

Vad är det då som gör att Centerpartiet nu vill lyfta fram Sverige som Nybyggarland, med en ny politik för arbetskraftsinvandring och inkludering?

En viktig orsak handlar om en *snabbt åldrande befolkning* i Sverige. Vi står inför stora pensionsavgångar de närmaste åren. Allt färre arbetande kommer att få försörja allt fler. Redan idag bär människor som fötts i ett annat land upp en stor del av välfärdsjobben inom till exempel vård och omsorg.

Vi behöver få en *ny dynamik på arbetsmarknaden*. När man pratar om invandrare och arbetsmarknad idag rör sig samtalen oftast om arbetslöshet och utanförskap. Ser vi på länder som satsat målinriktat på arbetskraftsinvandring, som Kanada, så har de en helt annan situation. Invandrare har nästan lika hög sysselsättning som den inhemskt födda befolkningen, i vissa fall högre.

Vi kan också se att invandring kan vara en viktig kraft för en *positiv befolkningsutveckling* för kommuner runt om i Sverige. Utan invandring hade en mycket stor del av landets kommuner haft negativa befolkningssiffror.

Klarar Sverige att ta emot fler invandrare?

Det finns människor som är oroliga över hur det ska fungera om vi ökar arbetskraftsinvandringen. Hur kommer det att fungera i praktiken?

Sverige har historiskt positiva erfarenheter av en allt öppnare arbetsmarknad. Den gemensamma nordiska arbetsmarknaden gjorde det möjligt för många finländare att söka sin framtid i Sverige för flera decennier sedan. Idag är det många svenskar som åker till bland annat Norge för att arbeta. Tänk om stängda gränser gjort detta omöjligt!

När EU utvidgades var vissa politiker bekymrade över att det skulle välla in människor från de nya medlemsländerna i öst och talade om "social turism". Centerpartiet med Maud Olofsson i spetsen lyckades ta denna debatt och stoppa övergångsregler som skulle ha hindrat polacker, ester och letter från att arbeta i Sverige. Misstankarna om bidragsutnyttjande kom helt på skam, med minimalt utnyttjande av sociala förmåner.

Arbetskraftsinvandring innebär att den som kommer har ett arbete att komma till. Det innebär samtidigt att fler betalar skatt till vår gemensamma välfärd. Fler chefer och rekryterare kommer successivt att ha sitt ursprung utanför Europa, vilket kan skapa nya möjligheter.

Ta debatten med fakta som grund

I denna skrift finns fakta, svart på vitt, om invandringen i Sverige. Mycket av innehållet har hämtats från tankesmedjan FORES rapporter www.fores.se och från webbplatsen www.migrationsinfo.se.

I skriften finns också korta beskrivningar av ett antal exempel på hur hög arbetslöshet och utanförskap bland invandrare kan undvikas. Det gäller till exempel i småföretagarkommunerna i Gnosjöområdet, där samarbetet mellan civila samhället, näringsliv och kommuner spelar en viktig roll.

Den förnyelsegrupp som arbetat med dessa frågor har kommit fram med ett antal konkreta förslag. Det handlar bland annat om att sänka trösklarna till den svenska arbetsmarknaden, minska krånglet för arbetskraftsinvandring och att ersätta gammaldags särlösningar med en inkluderande helhetspolitik.

Det är många som vill diskutera dessa frågor. Vi i Centerpartiet har grund för en mycket tydlig politik. Vi har klara fakta, goda argument och ett antal nya förslag. Låt oss ta debatten om Nybyggerlandet Sverige!

Michael Arthursson

Partisekreterare

Invandring i Sverige – så ligger landet

Sverige är präglad av sin invandringshistoria. Invandrare var med om att etablera bergsbruken, den svenska statsapparaten och har gett oss en kungafamilj. Än i dag fortsätter invandrare att ge Sverige nya impulser.

Invandrare har varit med om att bygga upp det moderna Sverige. Folk har under flera hundra år kommit till Sverige på grund av flykt från konflikter, ekonomiska möjligheter eller helt andra skäl. I dag kommer invandrare till Sverige från hela världen. Denna skrift ger en bild av invandringen till Sverige i dag och vilka effekter invandringen orsakar.

Var sjunde svensk är invandrare

I Sverige bor idag ungefär 1,4 miljoner invandrare, cirka 15 % av befolkningen. Den allra största gruppen invandrare till Sverige i fjol var återvandrande svenskar.

Fram till juni 2011 hade 43 800 personer invandrat till Sverige sedan årsskiftet. Samtidigt hade 23 855 utvandrat, vilket ger en nettoinvandring på knappt 20 000 personer. År 2010 hade Sverige en nettoinvandring på cirka 50 000 personer. År 2010 hade utvandrare utrikes födda personer i genomsnitt stannat 7,6 år i Sverige.

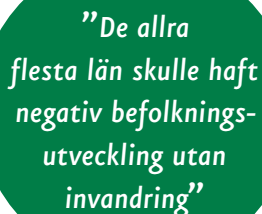
Flest av de som totalt sett fick uppehållstillstånd 2010 fick det av arbetsmarknads- och anhörigskäl. Dessa grupper utgjorde drygt en femtedel vardera av alla som fick uppehållstillstånd. En av tio av alla som fick uppehållstillstånd fick det på grund av olika former av skydd. Den genomsnittliga tiden en person befann sig i Migrationsverkets mottagningsprocess, det vill säga att denne väntade på besked om sin ansökan eller överklagande om uppehållstillstånd, var 4,5 månader.

Kommuner avfolkas utan invandring

Invandringen har stor betydelse för hur Sveriges kommuner utvecklas. Utan invandring skulle de flesta kommuner ha minskade befolkningstal. Det gäller även storstäder som Göteborg och Malmö.

De flesta av Sveriges kommuner är beroende av invandring för att växa. Enligt FORES-rapporten *Svenska kommuners behov av invandring* (av Petter Hojem/FORES Policy Paper 2010:2) hade 234 av landets 290 kommuner krympt utan inflyttning från utlandet. De allra flesta län skulle haft negativ befolkningsutveckling utan invandring.

En större andel av invandrarna är i arbetsför ålder än bland inrikes födda. 34 % av de utrikes födda har högre utbildning jämfört med 35 % av inrikes födda.

”De allra flesta län skulle haft negativ befolkningsutveckling utan invandring”

Fler invandrare kommer för arbete till Sverige

Efter flera decennier med mycket låg arbetskraftsinvandring har alliansregeringen ändrat reglerna. Fler människor som bor utanför EU har nu möjlighet att komma till Sverige för att arbeta.

Efter andra världskriget och fram till 1970-talet var arbetskraftsinvandring till Sverige förhållandevis hög. 1967 ändrades reglerna och man kunde inte längre söka arbetstillstånd i Sverige, utan detta var man tvungen att göra innan man anlände. I slutet av 1970-talet upphörde i princip all arbetskraftsinvandring.

Den 15 december 2008 öppnade regeringen för arbetskraftsinvandring från länder utanför EU/EES, som i praktiken har varit avstängd sedan början av 1970-talet.

Under första halvåret 2011 hade 7 223 personer fått arbetstillstånd. De största yrkesgrupperna har varit medarbetare inom jordbruk, dataspecialister, storhushålls- och restaurangpersonal, civilingenjörer och arkitekter.

Syftet med reformen är att täcka upp för den kompetensbrist som redan finns och kommer att uppstå i tiden framöver i Sverige. Den ger också möjlighet för utländska studenter att stanna kvar och arbeta efter avslutade studier. Effekten av reformen på sikt kan vara att sysselsättningsgraden bland invandrare förbättras generellt eftersom fler kan söka sig till Sverige för att jobba, och inte bara för att söka asyl från förföljelse.

I Kanada och andra länder med stor arbetskraftsinvandring har den gjort det lättare för andra invandrargrupper att komma in på arbetsmarknaden, snarare än försvårat för dem. Den stora gruppen som går direkt in i jobb påverkar synen på alla invandrares kompetens.

Invandringens betydelse för välfärden

Invandrare spelar en central roll för att bemanna svenska välfärdsjobb, inte minst kvalificerade yrken. Fler än 1 av 4 läkare är födda i ett annat land än Sverige.

Inrikes och utrikes födda finns representerade i samma grad inom de flesta branscher. Den vanligaste branschen för såväl inrikes som utrikes födda män är tillverkningsindustrin, medan vård och omsorg är den vanligaste branschen för både inrikes och utrikes födda kvinnor.

Några undantag finns. Relativt färre inrikes födda arbetar inom hotell och restaurang, än andelen utrikes födda i denna bransch. Högre andel inrikes födda arbetar i byggbranschen och i offentlig förvaltning. Fler av de utrikes födda arbetar inom vård och omsorg.

Ser vi på fördelningen av utrikes och inrikes födda i specifika branscher träder ett lite annorlunda mönster fram. År 2007 var 26,2 % av alla läkare i Sverige födda utomlands, liksom 24,5 % av alla tandläkare. En majoritet av de utrikes födda läkarna och tandläkarna kom ifrån något av de nya EU-medlemsländerna eller i ett land utanför Europa. Över 45 % av de invandrade tandläkarna är födda utanför Europa, vilket motsvarar ungefär 11 % av samtliga tandläkare anställda i landsting och regioner.

Utrikes födda utgjorde 2008 knappt 17 % av alla mellan 15–64 år. År 2008 var 21 % av alla vårdbiträden och personliga assistenter utrikes födda.

Invandrare kompletterar oftast den inrikes födda arbetskraften – de konkurrerar alltså inte om samma jobb. Invandring har oftast ingen eller en liten positiv effekt på lönerna bland den inhemska befolkningen.

”Invandrare kompletterar oftast den inrikes födda arbetskraften – de konkurrerar alltså inte om samma jobb”

Högre andel invandrare är företagare

Invandrarföretagare sysselsätter över 200 000 personer i Sverige och ger många ungdomar deras första jobb. Varje utlandsfödd företagare anställer i genomsnitt fler personer än de med svensk bakgrund.

Andelen företagare bland förvärvsarbetande är högre bland invandrare än inrikes födda. Bland de förvärvsarbetande inrikes födda var 8,7 % företagare 2008, medan andelen bland utrikes födda var 9,7 %.

En kartläggning av företagande bland personer med utländsk bakgrund (definierat som invandrare samt personer med två utrikes födda föräldrar) från 2010 visar att dessa personer 2006 stod för 35 miljarder kronor av BNP, att de omsatte runt 110 miljarder och att de gjorde en vinst på 11 miljarder kronor.

Varje egenföretagare med utländsk bakgrund sysselsatte i genomsnitt 2,13 personer, jämfört med 1,65 personer per egenföretagare med svensk bakgrund. Omsättningen och lönerna bland företag som drivs av personer med utländsk bakgrund är något lägre än för de som drivs av personer med svensk bakgrund. Totalt sysselsätter invandrarföretag 200 000 personer.

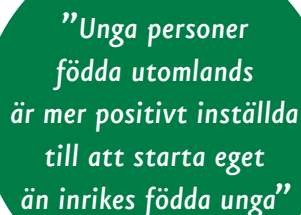
Inrikes och utrikes föddas företagande skiljer sig inte så mycket åt. I vissa områden och branscher kan så kallade etniska nätverk dock spela en roll, där en hög andel av samtliga företagare har bakgrund i samma land. Professor Benny Carlson vid Lunds Universitet har studerat varför somalier i USA och Storbritannien har en mycket starkare företagsamhet än bland somalier i Sverige. En av orsakerna är att det på andra sidan Nordsjön och Atlanten har funnits ett starkare civilsamhälle och nätverk bland somalier som har kunnat ge varandra rådgivning och stöd.

En skillnad mellan utrikes och inrikes födda företagare är att utrikes födda är mer positivt inställda till att växa och nyanställa. De har dock svårare att finna finansiering till sitt företag, särskilt de som är småföretag. Utlandsfödda företagare har också oftare än inrikes födda företagare svårt att få tillgång till rådgivning och information om hur de ska kunna utveckla sitt företag. Färre går därför vidare och bildar aktiebolag.

En tydlig trend är att invandrare som driver företag är mer inriktade mot en internationell marknad än inrikes födda, som till större del riktar sig till en nationell marknad.

Invandringen påverkar också redan etablerade företag genom att underlätta för handel. Andreas Hatzigeorgiou förklarar i studien ***Hur man lyckas med utrikeshandel – med invandringens hjälp*** att en ökad invandring med 10 % från ett specifikt land till Sverige medför en ökad export till samma land med 6 %. Främst utgör invandrare en resurs genom kunskaper om konsumenters preferenser och prismedvetenhet, affärskultur och regelkultur. Utrikesfödda sprider också en kunskap om Sverige och genererar nya kontaktnät i länder och marknader med stor tillväxtpotential, som Mellanöstern och Afrika.

Unga personer födda utomlands är mer positivt inställda till att starta eget än inrikes födda unga. 2006 svarade 40 % av de unga utrikes födda och 33 % av de unga inrikes födda att de hellre var företagare än anställda.

”Unga personer födda utomlands är mer positivt inställda till att starta eget än inrikes födda unga”

Sysselsättning bland invandrare

Många invandrare har svårt med att komma in på arbetsmarknaden. Medan sysselsättningsgraden var högre bland invandrare än bland inrikes födda på 50-, 60- och 1970-talet, är den i dag lägre. Dock finns stora regionala skillnader.

Sverige som invandringsland har ovanligt stort gap i sysselsättning mellan inhemskt och utrikes födda. Gapet finns i några andra europeiska länder, exempelvis Frankrike. Det är en stor skillnad mot bland andra USA, Kanada och Storbritannien, där invandrare har nästan lika hög sysselsättning, eller bitvis högre.

Det finns dock flera goda exempel, inte bara utomlands utan även inom Sverige, på platser där invandrare har arbete i ökad utsträckning.

I flera småländska kommuner uppvisar invandrare en högre sysselsättningsgrad än i andra delar av landet. En studie av Jan Ekberg, professor i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet i Växjö, **Ankomst-ortens betydelse. Om regionala skillnader i invandrares sysselsättning** jämför bosniers invandring. Beroende på vart personer med samma bakgrund hamnat har sysselsättningsnivån efter tre år blivit helt olika. I vissa delar av Sverige har den varit hälften av de inhemskt födda, medan den i småföretagarkommunerna i Gnosjöområdet är lika hög som bland inrikes födda. Ekberg förklarar detta med ett gott småföretagsklimat och nära band mellan politiker, tjänstemän och näringslivet.

I studien **Från nyanländ till nyanställd – så kan flyktingmottagandet bli bättre** av Fredrik Rosenqvist (FORES studie 2010:2) riktas fokus på hur man har tagit emot nyanlända flyktingar. De kommuner som har lyckats i att få flyktingar snabbt in på arbetsmarknaden har SFI (undervisning i svenska för invandrare) på ett tidigt stadium

kombinerats med arbetspraktik och att det ställts motkrav på flyktingarna för att få del av introduktionsersättningen – utan att incitamenten till att arbeta vid sidan av minskats. I andra kommuner har lyckade mentorskapsprogram för invandrade akademiker, som därigenom snabbt etablerat lokala kontakter med relevanta arbetsgivare varit avgörande för att nå framgång.

Ett annat positivt exempel kan man hitta utomlands: Kanada är ett av de länder i västvärlden som tar emot flest invandrare, men som också har lyckats bäst i att integrera dessa. Kanada har satsat starkt på en målriktad arbetskraftsinvandring. Även i Kanada har ett starkt civilsamhälle och en väl fungerande arbetsmarknad spelat en viktig roll för att underlätta ingången till arbetsmarknaden. Därtill har man i Kanada positiva attityder och förväntningar på invandrare, som har motverkat diskriminering.

Bemanningsföretagen har varit framgångsrika när det gäller utrikesföddas sysselsättning i Sverige. Pernilla Andersson Joono och Eskil Wadensjö, forskare respektive professor vid Stockholms universitets Linnécentrum för integrationsstudier, SULCIS, har därför undersökt hur bemanningsbranschens erfarenheter kan tjäna som förebild för andra rekryterare för att öka andelen invandrare på arbetsmarknaden. Enligt Andersson Joono och Wadensjö har bemanningsbranschen lyckats undvika den nedvärdering av invandrares kompetens som finns på den övriga arbetsmarknaden. Bemanningsföretagen har helt enkelt så stor vana av, och expertis på, rekryteringar och matchning att de lärt sig att bortse från ovidkommande faktorer, som osvenska namn eller att sökande talar svenska med lätt brytning.

”Bemanningsföretagen har varit framgångsrika när det gäller utrikesföddas sysselsättning i Sverige”

Mer positiv inställning till invandring

Svenskarna blir allt mer positiva till invandring och mångfald. Jämfört med många EU-länder är Sverige ett av de mest toleranta samhällena. 2009 ansåg 36 % att det fanns för många invandrare i Sverige, jämfört med 52 % 1993. Men samtidigt blir en minoritet främlingsfientliga alltmer synliga.

Sedan 1986 har SOM-institutet vid Göteborgs universitet undersökt svenskars inställning till invandrare och flyktingar. Fram till 1992 ökade svenskarnas motstånd mot att ta emot fler flyktingar – då ansåg 65 % att Sverige borde ta emot färre flyktingar. Efter det har motståndet avtagit och de senaste åren har det varit i princip oförändrat. 2009 ansåg 46 % att det var ett bra förslag att ta emot färre flyktingar.

Den senaste mätningen från 2009 visar att svenskarnas inställning till invandrare blivit konstant mindre negativ. Till exempel svarar 12 % att de inte skulle tycka om att få en invandrare från en annan del av världen ingift i familjen, jämfört med 25 % 1993.

En annan ofta citerad mätning är *Mångfaldsbarometern*, en undersökning om svenskarnas attityd till etnisk mångfald som presenteras varje år av sociologiska institutionen vid Uppsala universitet. Den har sedan flera år påvisat att en klar majoritet av svenskarna har goda erfarenheter av nära kontakt och samarbete med personer med invandrarbakgrund. År 2007 angav 62,9 % att de hade mycket eller ganska goda erfarenheter och sedan ökade andelen något för åren 2008–2010.

”... en klar majoritet av svenskarna har goda erfarenheter av nära kontakt och samarbete med personer med invandrarbakgrund”

I internationell jämförelse sticker Sverige ut som ett land med förhållandevis positiv inställning till invandring. I en enkätundersökning från 2007 höll 53 % av svenskarna med om att invandringen borde begränsas, medan 43 % inte höll med. Detta var bland de lägsta siffrorna bland länderna som deltog i undersökningen. I Storbritannien och Frankrike till exempel svarade 75 % respektive 68 % att invandringen borde begränsas.

Samtidigt visar kartläggningar att främlingsfientlighet stärks främst på orter med svåra sociala förhållande generellt, utan något tydligt samband till invandring. I de fall där främlingsfientligheten sedan trängts tillbaka har det berott på ett starkt engagemang från det lokala civilsamhället.

Läs mer

Lyckad Invandring (2010), FORES

Etableringsreformens 100 första dagar (2011), FORES

Kanadamodellen (2011), FORES

Från nyanländ till nyanställd (2011), FORES

Svenska kommuners behov av invandring (2010), FORES

Somalier i Minneapolis – en dynamisk affär (2006), Zufi förlag

Vad har Järfälla som Stockholm inte har? Ur antologin Vägen till Sverige – om Stockholms stads integrationsarbete, FoU-rapport 1 (2007), Stockholms stad

En plats för bosnier (2007), Invandrare & Minoriteter 6

Invandringen och de offentliga finanserna (2009), Rapport 2009:3, ESO – Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, Finansdepartementet, Fritzes förlag

Inkomsteffekter av invandring (1983), Doktorsavhandling i national-ekonomi, Lund Economic Studies 27

Bemanningsbranschen 1998-2005: En bransch i förändring? (2010), SOFI Working Paper 6

Kan introduktionsprogrammen förbättras? Utvärdering av ett randomiserat experiment – försöksverksamheten för vissa nyanlända invandrare (2009), artikel av Pernilla Andersson Joonas och Lena Nekby, Ekonomisk Debatt nr. 6.

Immigration och samhällsekonomi (1973), Doktorsavhandling i national-ekonomi av Eskil Wadensjö, Lund Economic Studies 8.

Kartläggning av företagande bland personer med utländsk bakgrund i Sverige (2010), i Engstrand Å-K, Tillväxtverket.

Migrationens handelsbefrämjande potential – samband, förklaringar och möjligheter (2010), i Engstrand Å-K, Tillväxtverket.

Migration och handel – uppmuntrar invandring utrikeshandel? (2009), Ekonomisk Debatt 37.

CENTERPARTIET

www.centerpartiet.se